

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสาร (Documentary Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยนำสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากประชากรจำนวน ๑๒๐ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียด ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้

๔.๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ สัมภาษณ์ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่
ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

μ แทนค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

6 แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแสดง
จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = ๑๒๐)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๗๑	๕๙.๑๗
หญิง	๔๙	๔๐.๘๓
๒. สถานภาพ		
โสด	๖๓	๕๒.๕๐
สมรส	๕๓	๔๔.๑๗
หม้าย	๓	๒.๕๐
หย่า	๑	๐.๘๓
๓. อายุ		
ต่ำกว่า ๓๐	๓๒	๒๖.๖๗
๓๐-๔๐ ปี	๕๖	๔๖.๖๗
๔๑-๕๐ ปี	๒๙	๒๔.๑๗
มากกว่า ๕๐ ปี	๒	๑.๖๗
๔. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๖	๕.๐๐
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒	๑๘.๓๓
ปริญญาตรี	๘๐	๖๖.๖๗
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๒	๑๐.๐๐
๕. รายได้ (รวมเงินอื่นๆ)		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๕	๒๐.๘๓
๑๐, ๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๒๓	๑๙.๑๗
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๔๖	๓๘.๓๓
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๑๙	๑๕.๘๓
มากกว่า ๒๕,๐๐๑ บาท	๗	๕.๘๓

จากตารางที่ ๔.๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย
จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๗ รองลงมา เป็นเพศหญิงจำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ
๔๐.๘๓

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุมากเป็นอันดับแรกคือ อายุตั้งแต่ ๓๐-๔๐ มีจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๗ รองลงมา อายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๖ อายุตั้งแต่ ๔๑-๕๐ มีจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๗ และน้อยสุดอายุมากกว่า ๕๐ ปี มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๗

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามากเป็นอันดับแรกคือ ปริญญาตรี จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมา ต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๓ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ และการศึกษาต่ำกว่ามัธยมตอนปลาย มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้มากเป็นอันดับแรกคือ รายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๓ รองลงมารายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๒, รายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๗ รายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๓ และรายได้มากกว่า ๒๕,๐๐๑ บาท มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๓ ตามลำดับ

๔.๑.๒ แสดงผลการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

(n = ๑๒๐)

หลักอิทธิบาท ๔	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔		การแปลผล
	μ	s	
๑. ฉันทะ	๔.๓๐	๐.๖๔	มาก
๒. วิริยะ	๔.๒๒	๐.๖๗	มาก
๓. จิตตะ	๔.๑๔	๐.๗๑	มาก
๔. วิมังสา	๔.๑๖	๐.๗๒	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๒๑	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่าระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๑$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านฉันทะ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๐$) รองลงมา คือ ด้านวิริยะ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๒$) ด้านวิมังสา ค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๖$) และด้านจิตตะ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔. ๓ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักอภิปาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านฉันทะ

(n = ๑๒๐)

ด้านฉันทะ	ระดับการประยุกต์ใช้		การแปลผล
	μ	6	
๑. ท่านมีใจรักต่อการดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ท่านปฏิบัติอยู่และสามารถพัฒนางานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ	๔.๒๘	๐.๖๒	มาก
๒. ท่านดำเนินการด้วยความพอใจในผลสำเร็จต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๒๓	๐.๖๓	มาก
๓. ท่านมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผลดียิ่งขึ้น	๔.๓๓	๐.๖๔	มาก
๔. ท่านสนใจในการพัฒนาการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๓๓	๐.๖๔	มาก
๕. มีแรงจูงใจในการดำเนินการเพื่อวางแผนการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ	๔.๓๕	๐.๖๖	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๓๐	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔. ๓ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่าระดับความการประยุกต์ใช้หลักอภิปาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านฉันทะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๐$) เมื่อพิจารณา เป็น รายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๕ มีแรงจูงใจในการดำเนินการเพื่อวางแผนการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๕$) รองลงมาคือข้อที่ ๓ ท่านมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผลดียิ่งขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๓$) และข้อที่ ๔ ท่านสนใจในการพัฒนาการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๓$) ส่วนข้ออื่นๆ คือข้อที่ ๑ ท่านมีใจรักต่อการดำเนินการ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ท่านปฏิบัติอยู่และสามารถพัฒนางานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๘$) และข้อที่ ๒ ท่านดำเนินการด้วยความพอใจในผลสำเร็จต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๓$) มีระดับค่าเฉลี่ยลดลงตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ด้านจริยะ

(n= ๑๒๐)

ด้านจริยะ	ระดับการประยุกต์ใช้		การแปลผล
	μ	σ	
๑. ท่านพยายามดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สำเร็จถึงแม้ว่างานจะยากเพียงใดก็ตาม	๔.๑๓	๐.๗๐	มาก
๒. ท่านมีความพยายามในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๒๑	๐.๖๓	มาก
๓. การดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของท่านแม้จะมีปัญหา อุปสรรคท่านก็ไม่ละความพยายามที่จะปฏิบัติจนสำเร็จ	๔.๑๗	๐.๖๕	มาก
๔. ท่านมีความกระตือรือร้นในการดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๒๗	๐.๖๘	มาก
๕. ท่านมานะบากบั่น ไม่เกียจคร้านต่อการดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยยึดหลักความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง	๔.๓๑	๐.๖๗	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๒๒	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมด้านจริยะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ ๕ ท่านมานะบากบั่น ไม่เกียจคร้านต่อการดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๑$) รองลงมาคือข้อที่ ๔ ท่านมีความกระตือรือร้นในการดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๗$) ส่วนข้ออื่นๆ คือข้อที่ ๒ ท่านมีความพยายามในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๑$) ข้อที่ ๓ การดำเนินการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของท่านแม้จะมีปัญหา อุปสรรคท่านก็ไม่ละความพยายามที่จะปฏิบัติจนสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๗$) และข้อที่ ๑ ท่านพยายามดำเนินการเพื่อ การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สำเร็จถึงแม้ว่างานจะยากเพียงใดก็ตาม มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๓$) มีค่าเฉลี่ยลดหลั่นลงมาตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านจิตตะ

(n= ๑๒๐)

ด้านจิตตะ	ระดับการประยุกต์ใช้		การแปลผล
	μ	σ	
๑. ท่านเอาใจใส่ต่อการดำเนินกิจการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๐๘	๐.๖๐	มาก
๒. ท่านแบ่งเวลาเสมอในการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๑๕	๐.๗๓	มาก
๓. ท่านได้วางแผนพร้อมสำหรับการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น.ให้สอดคล้องกับชุมชน	๔.๐๘	๐.๗๗	มาก
๔. ท่านมีความตั้งใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างจริงจัง	๔.๒๓	๐.๗๒	มาก
๕. ท่านได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผู้ที่มีประสบการณ์ และเพื่อนร่วมงาน	๔.๑๔	๐.๗๕	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๑๔	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔. ๕ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ด้านจิตตะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ ๔ ท่านมีความตั้งใจในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.23$) รองลงมาคือข้อที่ ๒ ท่านแบ่งเวลาเสมอในการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.15$) ข้อที่ ๕ ท่านได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผู้ที่มีประสบการณ์ และเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.14$) ข้อที่ ๓ ท่านได้วางแผนพร้อมสำหรับการดำเนินงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.08$) และข้อที่ ๑ ท่านเอาใจใส่ต่อการดำเนินกิจการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.08$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านวิม้งสา

(n=๑๒๐)

ด้านวิม้งสา	ระดับการประยุกต์ใช้		การแปลผล
	μ	6	
๑. ท่านได้พิจารณาปัญหาจากการดำเนินงานอย่างเสมอเพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๑๒	๐.๗๔	มาก
๒. ท่านได้ค้นคว้าหาสาเหตุของการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จ	๔.๑๒	๐.๗๔	มาก
๓. ท่านได้ริเริ่มหรือค้นคว้าหาแนวทางใหม่ๆในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔.๒๑	๐.๗๒	มาก
๔.ท่านได้ค้นหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อย่างต่อเนื่อง	๔.๑๗	๐.๖๙	มาก
๕. ท่านได้ห้ันตรวจสอบข้อบกพร่องของการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ	๔.๑๘	๐.๖๙	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๑๖	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔. ๖ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมด้านวิม้งสาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อที่ ๓ ท่านได้ริเริ่มหรือค้นคว้าหาแนวทางใหม่ๆ ใน การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๑$) รองลงมาคือข้อที่ ๕ ท่านได้ห้ันตรวจสอบข้อบกพร่องของการดำเนินงานเพื่อ การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๘$) ข้อที่ ๔ ท่านได้ค้นหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขใน การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๗$) ส่วนข้อที่ ๑ ท่านได้พิจารณาปัญหาจากการดำเนินงานอย่างเสมอเพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้อที่ ๒ ได้ค้นคว้าหาสาเหตุของการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๒$) ตามลำดับ

๔.๒ สัมภาษณ์การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

ในการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณนั้นได้ทำการศึกษาและนำเสนอมาแล้วในหัวข้อข้างต้น และในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากร เป็นข้อมูลเสริมจากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ทำให้การศึกษามีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ดังที่จะได้นำเสนอต่อไปนี้

๔.๒.๑ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอนของการสัมภาษณ์ดังนี้ คือ

๔.๒.๑.๑ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ในพระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์ของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

พระครูมนูญสารกิจ เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง อธิบายว่า อิทธิบาท ๔ หมายถึง เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นฐานแห่งความสำเร็จในการทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ^๑

นายนิกร พรหมท้าว กล่าวว่า อิทธิบาท ๔ นั้น เป็นหลักธรรมที่จะช่วยให้เราดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท นำไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยการปฏิบัติด้วยความตั้งใจ พยายาม ใส่ใจ และหมั่นแก้ปัญหา^๒

นายศุภกิจ ตีบ้อยย เข้าใจว่า อิทธิบาท ๔ เป็นหลักการทางพระพุทธศาสนา ที่จะช่วยให้คนที้นำไปประพฤติปฏิบัตินั้นประสบความสำเร็จในชีวิต และเป็นพื้นฐานของการก้าวเข้าสู่ความสุขในทางพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง^๓

นายพินิจพงษ์ วันชัย กล่าวว่า อิทธิบาท ๔ หมายถึง ข้อพื้นฐานของการปฏิบัติ เพื่อให้ นำไปสู่ความสำเร็จในกิจการงานในการดำเนินชีวิต และเป็นหนทางไปสู่ความเจริญ^๔

นางนารีรัตน์ พันธดี เข้าใจว่า อิทธิบาท ๔ ตามแบบพระพุทธศาสนา คือพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ หากบุคคลนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ด้วยความพอใจ มีความเพียร มีความตั้งใจและมีการตรวจสอบหาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไข จึงถือว่าเป็นหลักธรรมที่ให้คุณค่าต่อมนุษย์เป็นอย่างดี^๕

สรุปความว่า จากการสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท ๔ นั้นส่วนใหญ่มีความเข้าใจไปในทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกันตามหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวว่า อิทธิบาท ๔

^๑ สัมภาษณ์ พระครูมนูญสารกิจ, เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง, ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙.

^๒ สัมภาษณ์ นายนิกร พรหมท้าว, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๓ สัมภาษณ์ นายศุภกิจ ตีบ้อยย, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๔ สัมภาษณ์ นายพินิจพงษ์ วันชัย, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๕ สัมภาษณ์ นางนารีรัตน์ พันธดี, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

หมายถึง บาทฐานแห่งความสำเร็จ ซึ่งเมื่อผู้นำหลักอริยบท ๔ ไปปฏิบัติ ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จดังงาม มีความสำเร็จในหน้าที่การงานในชีวิต

๔.๒.๑.๒ การประยุกต์ใช้อริยบท ๔ ในการส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอข้อมูลการประยุกต์ใช้อริยบท ๔ ในการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ จากการสัมภาษณ์ซึ่งแยกออกเป็นรายด้าน ๔ ด้าน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ดังนี้

(๑) ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ในด้านฉันทะนั้น เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ด้วยตระหนักว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นวิถีชีวิต เพราะถือว่าความพอใจในงานที่ทำเป็นข้อพื้นฐานในการวางแผนการทำงานให้นำไปสู่ความสำเร็จ เพราะเมื่อปราศจากความพอใจในงานที่ทำแล้ว ย่อมทำให้เกิดปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกันกับคนอื่นๆ งานส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์

พระครูมณูญสารกิจ ให้ความเห็นว่า การนำหลักฉันทะ คือความพอใจในงานที่นำมาประยุกต์ใช้นั้น ต้องเริ่มตั้งแต่พื้นฐานการทำงาน คือตัวบุคคลที่จะใช้นโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างเช่นตัวอาตมาเอง ได้นำมาเป็นฐานการทำงานเรื่องการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบ้านเวียงที่มีอยู่ เช่น ภูมิปัญญาด้านการจักสาน ภูมิปัญญาด้านการผลิตข้าวกล้อง ภูมิปัญญาด้านการทำไม้กวาดทางมะพร้าวแบบดั้งเดิม เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพราะเอื้อต่อการเลี้ยงชีพ ดังนั้นเมื่อเรามองเห็นความสำคัญ จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่ามีประโยชน์ มีคุณค่า เมื่อคิดได้เช่นนี้ ทุกคนจะเกิดความพอใจรักใคร่ที่จะทำ และทำให้การวางแผนอนุรักษ์ภูมิปัญญาในด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จก้าวไปอีกขั้น^๖

นายนิกร พรหมท้าว กล่าวว่า จากการที่ตนได้เป็นผู้ใช้นโยบายของการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบ้านเวียงที่ผ่านมา ก็อุทิศตนเพื่อทำงานด้านนี้มาโดยตลอด จึงเกิดความรัก ความภูมิใจในสิ่งที่ทำ เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีมาอย่างยาวนาน เป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จึงต้องการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ภูมิปัญญาอย่างเห็นคุณค่าที่แท้จริง นำไปสู่การปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างจริงจัง^๗

นายประเวช ฝาเรือนดี กล่าวว่า ในฐานะที่ตนเป็นหนึ่งในตัวแทนชุมชน ได้เข้ามาช่วยเหลือในด้านการประสานงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา เพราะคำนึงถึงประโยชน์จากการมีภูมิปัญญาที่เอื้อต่อวิถีชีวิตชุมชน ที่เป็นบ้านเกิด ทำให้มีความรักที่จะทำในงานด้าน

^๖ สัมภาษณ์ พระครูมณูญสารกิจ, เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง, ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙.

^๗ สัมภาษณ์ นายนิกร พรหมท้าว, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

นี้อยู่แล้วตั้งแต่ต้นที่ได้รับหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวบ้านเข้ามาทำงานในฐานะสมาชิกเทศบาล และได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ^{๔๘}

นายสมหมาย จาวรรณ ให้ความเห็นว่า การทำงานร่วมกับเทศบาลนั้นใช้หลักของความพอใจในการทำงานเป็นอันดับแรก เริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดโครงการกิจกรรมต่างๆ ไปจนถึงงานด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความสำคัญกับคนในชุมชน เป็นฐานเศรษฐกิจของชุมชน เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับสังคม การสร้างความพอใจในการทำงานตั้งแต่แรกจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะตนก็อาศัยหลักนี้ในการทำงานมาตลอด^{๔๙}

สรุปการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านฉันทะโดยภาพรวม ที่มีค่าระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.30$) และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง โดยบุคลากรนั้นมีใจรักต่อการทำงานในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตัวเองรับผิดชอบและปฏิบัติอยู่ และสามารถพัฒนางานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการส่งเสริมการอนุรักษ์ให้ได้ผลดี มีความสนใจในกิจการงานทุกอย่างเกี่ยวกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและการวางแผนการทำงานการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถือเป็น การประยุกต์ใช้หลักฉันทะ คือ ความพอใจนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(๒) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น)

ในด้านวิริยะนั้น เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตั้งแต่เรื่องของการวางแผนในการทำงาน เป็นการสร้างแรงกระตุ้นจากความเพียรพยายามในการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเวียง

พระครูมณูสารกิจ อธิบายว่า หลักวิริยะ คือความเพียรพยายามนั้นต้องมีจำนวนมากในการทำงาน ในฐานะที่เป็นพระสงฆ์ มีบทบาทเรื่องการถ่ายทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาให้ยิ่งกว่าชาวบ้าน คือต้องคอยสนับสนุนการทำกิจกรรมที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น มิใช่แค่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับอาชีพ แต่ยังมีด้านประเพณีและพิธีกรรมด้วย ต้องพยายามช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรม มีความอดทนในการพยายามควบคู่ด้วย มีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายให้กับเทศบาลในการนำไปปฏิบัติ ให้เกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอย่างแท้จริง^{๕๐}

นางจริยา พันธดี กล่าวว่า ในการทำงานด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ถ้าคนไม่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานหรือรากฐานการดำเนินชีวิตของประชาชนในตำบลแล้ว จะทำให้ภูมิปัญญานั้นลดคุณค่า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการพยายามที่จะสร้างกระบวนการในการส่งเสริมและอนุรักษ์ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเกิดคุณค่าแท้ที่เป็นรูปธรรม และทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรามีอยู่ พยายามส่งเสริมสร้าง

^{๔๘} สัมภาษณ์ นายประเวช ฝาเรือนดี, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นายสมหมาย จาวรรณ, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๕๐} สัมภาษณ์ พระครูมณูสารกิจ, เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง, ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙.

แรงกระตุ้นให้เกิดความหวงแหน ประชาสัมพันธ์ถึงประโยชน์ และที่สำคัญที่สุด ทุกคนต้องตระหนักถึงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาว่าคือหน้าที่ของตนเอง^{๑๑}

นายศุภกิจ ตีบัยย กล่าวถึงบทบาทในการทำงานของตนเองว่า ในการทำงานเพื่อชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเวียง มีงานหลายด้านแต่ละงานนั้นต้องมีความอดทน และมีความเพียรพยายามอย่างสูง ทั้งเรื่องกิจกรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะในงานที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน งานบุญ งานประเพณี เป็นงานที่เหนื่อยและหนักมาก การทำงานเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นงานมีความละเอียดสูงและต้องอาศัยความชำนาญบวกกับประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อให้งานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน^{๑๒}

สรุปการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิริยะโดยภาพรวม ที่มีค่าระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๒$) และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีการนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ความพยายามดำเนินกิจการเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สำเร็จถึงแม้ว่างานจะยากเพียงใดก็ตาม อีกทั้งยังมีความพยายามในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในการดำเนินกิจการเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แม้จะมีอุปสรรคหรือปัญหาในขั้นตอนไหน ก็ไม่ละความพยายามที่จะปฏิบัติ กระตือรือร้นและตื่นตัวในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความบากบั่นไม่เกียจคร้านและยึดหลักความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง ถือเป็นการใช้หลักวิริยะ คือ ความเพียรพยายามนำไปสู่การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๓) ด้านจิตตะ (การตั้งใจ เอาใจใส่ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ในด้านจิตตะนั้น เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพราะเรื่องความตั้งใจ การเอาใจใส่ รวมไปถึงการมีจิตอาสาในการทำงานตั้งแต่ระดับผู้นำองค์กร ทั้งนี้เพราะมุ่งผลของความสำเร็จของการทำงานเป็นสำคัญ

พระครูมุนีสารกิจ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการทำงานต่างๆ ว่า ทุกคนที่ทำงานเพื่อสังคมล้วนมีจุดมุ่งหมายคือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อเห็นผลงานที่มีความสำเร็จก็จะเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และมีจิตอาสาเพื่อทำงานแก่ส่วนรวมมากขึ้น เรื่องของความตั้งใจ ความใส่ใจในงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ ในบทบาทการทำงานของท่านที่ผ่านมาในฐานะพระสงฆ์มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไว้จำนวนมาก เพราะวัดเป็นศูนย์รวมของชาวบ้าน และพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านจิตใจ การทำงานทุกอย่างต้องมีใจเป็นหลัก ถึงทำให้เกิดความมุ่งมั่นให้ประสบความสำเร็จ วัดได้จากผลการทำงานในทุกปีที่ผ่านมา^{๑๓}

นายนิกร พรหมท้าว ให้ความเห็นว่า ในการทำงานนั้นต้องทุ่มเท ไม่ว่างานเล็กงานน้อยของคนในชุมชน คือนอกจากจะทำงานเพราะเป็นหน้าที่แล้ว ต้องมุ่งมั่นและใส่ใจ เอาใจจดจ่อกับงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในส่วนของการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่น เช่น

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางจริยา พันธุ์ดี, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายศุภกิจ ตีบัยย, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูมุนีสารกิจ, เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง, ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙.

การส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสานของผู้สูงอายุที่เป็นปราชญ์ การทำไม้กวาดทางมะพร้าว ซึ่งงานดูเหมือนเล็กน้อย แต่มันเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ถ้าเราไม่ให้ความสนใจก็จะมีผลต่อชาวบ้านในการยังชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ดังนั้นเรื่องของการเอาใจใส่ ตั้งใจ ฝึกฝนงานที่ทำจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และทุกคนต้องมีหลักธรรมนี้^{๑๔}

นายศุภกิจ ตีบัยย กล่าวว่า เรื่องของการเอาใจใส่ในงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของเทศบาล คิดว่าทุกคนนั้นตั้งใจทำงานเต็มที่ เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต ที่มีมายาวนานตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เพื่อสืบทอดต่อมายังรุ่นต่อรุ่น และในอนาคตข้างหน้าด้วย เพราะฉะนั้นทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน และต้องตั้งใจทำงานด้วยใจ เอาความรู้ และประสบการณ์เข้ามาช่วยเสริม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเราให้อยู่ต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน ดังนั้น ต้องตั้งใจ ต้องภูมิใจ เพื่อคงภูมิปัญญาไว้ให้ลูกหลานได้มีแนวทางทำมาหากินต่อไป^{๑๕}

นายพินิจพงษ์ วันชัย กล่าวเสริมว่า หน้าที่ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จริงแล้วควรเป็นหน้าที่หลักของเทศบาล ที่จะต้องเข้ามาดำเนินการส่งเสริมอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นจะต้องมีความตั้งใจ มีความสนใจต่อกิจในหน้าที่นี้ให้มาก ในส่วนของตนก็ทำเต็มที่ ทำด้วยความเต็มใจ เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นวิถีชาวบ้านเป็นสำคัญ ไม่ให้ไหลไปตามกระแสของสังคมปัจจุบัน^{๑๖}

สรุปการประยุกต์ใช้หลักอหิชาต ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านจิตตะโดยภาพรวม ที่มีค่าระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=๔.๑๔$) และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีการนำหลักจิตตะมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคลากรทุกคนมีความเอาใจใส่ต่อการดำเนินกิจการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการบริหารเวลาเพื่อแบ่งเวลามาทำงานแสดงให้เห็นถึงความมีจิตอาสา พร้อมทั้งมีการวางแผนเอาใจใส่ต่องานสำหรับส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ให้กับเพื่อนร่วมงานตลอดจนถึงประชาชน เยาวชน ให้เกิดการตระหนักในการทำงานด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาในท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเวียง นำไปสู่การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

(๔) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)

ในด้านวิมังสานั้น เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญาด้านอาชีพ ด้านพิธีกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเทศบาลที่จะต้องเป็นผู้นำและชักชวนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม จากนั้นมีการตรวจสอบผลงานในทุกครั้งที่มีการจัดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อนำมาเป็นข้อที่จะต้องทำการแก้ไขพัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายนิกร พรมท้าว, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายศุภกิจ ตีบัยย, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายพินิจพงษ์ วันชัย, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

พระครูมณูสารกิจ ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจว่า ด้านวิมังสา คือ การไตร่ตรอง การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลนี้แหละสำคัญ เพราะเรื่องภูมิปัญญามันเป็นวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นจะทำอะไรที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา เพื่ออนุรักษ์จะต้องมีความรอบคอบ ไม่ใช่ทำแบบขอไปที ทำแล้วต้องเกิดการพัฒนา เกิดองค์ความรู้ เกิดการถ่ายทอดได้ และต้องพยายามเอาข้อบกพร่องมาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนางานด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จนถึงขั้นว่าจะพัฒนาปรับปรุงอย่างไรให้กลายเป็นภูมิปัญญาระดับชาติต่อไป^{๑๗}

นายนิกร พรหมท้าว กล่าวสรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ทำหยาบและต้องอาศัยประสบการณ์ในการทำงาน เพราะฉะนั้นต้องมีความรอบคอบ และหมั่นตรวจสอบข้อมูลอยู่เสมอ ในด้านของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสสังคมยุคใหม่ที่มีการไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติ สื่อและเทคโนโลยี ที่เข้ามามีบทบาทมาก การที่จะคิดว่าจะทำอย่างไรให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเราสามารถอยู่ได้และไม่เลือนหายไปนั้นเป็นเรื่องที่ต้องเอาใจใส่ และหาส่วนสนับสนุนให้เข้ากับยุค จึงเป็นเรื่องยากและท้าทาย การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นทางออกสำหรับเรื่องนี้ คือในเรื่องที่เราต้องใคร่ครวญหาเหตุผลในการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กลายมาเป็นวิถีทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าในสังคม และประเทศชาติและเป็นที่สนใจของชาวต่างประเทศในยุคอาเซียน^{๑๘}

นายประเวช ฝาเรือนดี กล่าวว่า ในยุคปัจจุบัน สังคมบ้านเราก็ก้าวไปมาก การใช้วิจารณ์งานในการทำงานด้านนี้นั้นเป็นเรื่องสำคัญ ภูมิปัญญานั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน จะพัฒนาก็ต้องก้าวพ้นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันให้ได้ ที่สำคัญคือ จะทำอย่างไรให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเรายังคงอยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนในเทศบาลตำบลบ้านเวียง^{๑๙} สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นางนารัตน์ พันธุ์ดี ว่า กระแสวัฒนธรรมของตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น เทคโนโลยีกลายมาเป็นวัฒนธรรมอันใหม่เยาวชนหันไปพึ่งเทคโนโลยีมากขึ้น ไม่สนใจในภูมิปัญญาของตนเองที่มีคุณค่า อาจนำมาซึ่งการสาบสูญทางวัฒนธรรม ดังนั้น การพิจารณาหาเหตุผล และหมั่นทบทวนเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและกระบวนการส่งเสริมภูมิปัญญาน่าจะประยุกต์ให้เข้ากับกระแสสังคมใหม่มากขึ้นแต่ยังคงไม่ทิ้งฐานของภูมิปัญญาดั้งเดิม^{๒๐}

สรุปการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิมังสาโดยภาพรวม ที่มีค่าระดับที่มาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.16$) และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้นำมาประยุกต์ใช้จนเกิดผลของการพัฒนาของท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม โดยการรู้จักพิจารณาปัญหาจากการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งได้มีการค้นคว้าหาสาเหตุของการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังได้การประชุมร่วมกันเพื่อริเริ่มค้นคว้าหาแนวทางใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จนที่สุดได้ทำตามกระบวนการตรวจสอบข้อบกพร่องของการดำเนินการส่งเสริม

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูมณูสารกิจ, เจ้าอาวาสวัดบุญเรือง, ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายนิกร พรหมท้าว, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายประเวช ฝาเรือนดี, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางนารัตน์ พันธุ์ดี, สมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเวียง, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการส่งเสริมภูมิปัญญาที่ยั่งยืนต่อไป

๔.๒.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านเวียง จำนวน ๘ รูป /คน เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียง มีดังนี้

๑) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านฉันทะ

(๑) บุคลากรยังไม่มีความเข้าใจในหน้าที่การทำงานที่ทำ รวมถึงภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงทำให้ขาดความกระตือรือร้นและรักในงานที่ทำ

(๒) ภาระงานของกลุ่มผู้นำชุมชน หรือผู้ที่จะมาบริหารมีมากเกินไป ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ และไม่มีการกระจายงานบางส่วนออกไปแก่ผู้นำชุมชนระดับกลาง

(๓) บุคลากรบางท่านขาดความชำนาญในพื้นที่ชุมชน เนื่องจากมาจากชุมชนอื่น ทำให้ไม่เข้าใจในบริบทของชุมชนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเพียงพอ

(๔) บุคลากรไม่ใส่ใจในรายละเอียดในงาน และไม่ละเอียดรอบคอบในขั้นตอนการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๕) จุดอ่อนของการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ไม่มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกที่มีความรู้

(๖) ในบางครั้งการติดต่อประสานงานมีความล่าช้าในการดำเนินการ

(๗) พระสงฆ์ในเขตพื้นที่ที่มีความรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญามีน้อยลง ทำให้ขาดการเชื่อมต่อระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญา

(๘) ผู้ที่ทำงานในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาบางท่านไม่มีความพึงพอใจในงานที่ทำ เนื่องจากค่าตอบแทนน้อยแต่ทำงานระยะยาว

(๙) คนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสำคัญ ไม่สนใจ และไม่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๑๐) ประชาชนในท้องถิ่น(ยกเว้นคนแก่ชรารุ่นเก่า) ขาดการตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน

(๑๑) การขาดความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ร่วมงาน ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

(๑๒) การขาดงบประมาณในการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเพียงพอ งบประมาณมีจำกัดในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา

๒) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านจริยะ

- (๑) บุคลากรมีความเพียรพยายามน้อย ไม่สู้งาน ไม่มีความอดทนเพียงพอ และ บางครั้งไม่สามารถรับความกดดันจากการทำงานกับผู้อื่นได้
- (๒) การมีความประมาทในการทำงาน และไม่กล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่ ฉุกเฉิน
- (๓) บุคลากรกลัวความผิดพลาดในการทำงานและกลัวการแสดงความรับผิดชอบ ต่อความล้มเหลวของงาน

(๔) ความเกียจคร้านทำให้งานไม่ต่อเนื่อง เพราะขาดความเพียร

(๕) ขาดแรงจูงใจที่จะทำให้บุคลากรนั้นปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ

(๖) การทำงานของบุคลากรไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน และขาดประสบการณ์

๓) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านจิตตะ

(๑) บุคลากรขาดสติในการทำงาน ไม่มีจิตตั้งมั่นในงานที่ทำ เหม่อลอย และเล่น โทรศัพท์เยอะจนเกินไป

(๒) ขาดความรอบคอบ ไม่มีการตรวจสอบติดตามเอาใจใส่ในการทำงาน

(๓) งานในหน้าที่มีเยอะ ทำให้ไม่ได้ตั้งใจอยู่เฉพาะงาน และลำดับความสำคัญ ของงานให้เหมาะสม

(๔) การไม่ตระหนักถึงความสำคัญของงาน และไม่มีความรอบรู้ในงานที่ได้รับ มอบหมาย

(๕) ปัจจัยด้านบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงสถานการณ์ ทางเศรษฐกิจการเมืองที่ไม่มั่นคง มีการผันแปรบ่อย ทำให้ต้องปรับไปตามกระแสสังคม จิตใจไม่คงที่ เกิดความวิตกกังวลและล่าช้า

๔) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ด้านวิมังสา

(๑) การมองความผิดพลาดของคนอื่น แต่ไม่ตรวจสอบตนเองและพัฒนาที่ตนเอง ก่อน เลยทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กร

(๒) มีความประมาทไม่ไตร่ตรอง พิจารณาหาเหตุจากการทำงานที่ผิดพลาด

(๓) ขาดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์งาน และตรวจสอบพิจารณาเพื่อปรับปรุงงานให้ สำเร็จ

(๔) ไม่ชวนช่วยหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ขาดความรู้ในการ ทำงานอย่างรอบคอบ

(๕) การทำงานที่ไม่คิดพัฒนางานต่อ คือจดจ่อทำงานมีความตั้งใจดี แต่ขาดปัญหาพิจารณางาน จนบางครั้งอาจทำให้งานค้างค้ำและเกิดความผิดพลาด

๕) สภาพปัญหาและอุปสรรคจากข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ข้อมูล พบว่า จุดอ่อนบางประการของการทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือการที่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่น และมีประชาชนผู้มีความรู้อยู่จำนวนน้อย ทำให้คาดว่าในอนาคตการอนุรักษ์ภูมิปัญญาจะทำได้ยากขึ้น เพราะขาดแหล่งความรู้ในการศึกษาภูมิปัญญาที่เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิม นอกจากนี้ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของการวางแผนบุคคล คือบุคลากรไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา ไม่ค่อยทำตามกฎระเบียบของหน่วยงาน และจุดอ่อนของเจ้าหน้าที่บางคนไม่ดูแลงานที่ตนรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และไม่มีสมาธิในการทำงาน

ปัญหาและอุปสรรคในแต่ละด้านเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นภาพสะท้อนว่า บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านเวียงยังมีข้อบกพร่องในบางประการในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถึงแม้ผลจากการประเมินระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ก็จะต้องคำนึงถึงการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในระยะยาวด้วย เพื่อไม่ให้งานที่ทำนั้นมีแต่โครงสร้างและภาพโดยรวมที่หละหลวม ไม่ยั่งยืน อาจส่งผลให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อวิถีชีวิตสูญหายไปจากสังคมของคนในชุมชนเทศบาลตำบลบ้านเวียงไปอย่างน่าเสียดาย

๔.๒.๓ แนวทางและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๘ รูป /คน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้วนำมาประมวลผล เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคลากรใน เทศบาล ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ในประเด็นที่สำคัญของอิทธิบาท ๔ ในด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา โดยภาพรวมเป็น ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ ๑ แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย

(๑) ผู้บริหารสูงสุดต้องแสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำด้วยการพัฒนาดตนเองจากการฝึกปฏิบัติจริง โดยอาศัยวัดเป็นสถาบันขัดเกลา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาดตนเองให้กับบุคลากร

(๒) นำหลักอิทธิบาท ๔ ลงไปใช้กับนโยบายการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในทุกๆ ส่วนของหน่วยงาน ตั้งแต่ระดับล่างจนถึงสูงสุด โดยการออกกฎหรือประกาศที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ให้เกิดความเหมาะสม เพื่อเป็นการฝึกให้บุคลากรไปในตัว

(๓) สร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดเป็นกระบวนการในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ ๒ แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติการ

(๑) ออกบริการให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ร่วมกันระหว่าง วัด บ้าน โรงเรียน

(๒) จัดการอบรมสำหรับเยาวชนเพื่อถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ โดยการปฏิบัติจริง และจัดอย่างต่อเนื่อง

(๓) จัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน เพื่อจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอย่างจริงจัง

(๔) สร้างและพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และส่งเสริมการสร้างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนโดยร่วมมือกับวัดและพระสงฆ์

สรุปว่าแนวทางต่างๆ เหล่านี้จะนำไปสู่ขั้นตอนของกระบวนการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เพราะหลักอิทธิบาท ๔ นั้นเป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จ ในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชุมชน ดังที่ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอโดยสรุปเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ ๔.๗ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคลากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

เป้าหมายหลัก	แนวทางการการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ผู้ประยุกต์ใช้
ฉันทะ	การพัฒนาตนเอง ปรับศรัทธาตนเองให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น รักและมีความสุขกับงานที่ทำ	ผู้บริหาร และ บุคลากร
วิริยะ	การหาบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ความเต็มใจที่จะทำงาน สร้างแรงจูงใจที่จะให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างไม่ย่อท้อ	ผู้บริหาร และ บุคลากร
จิตตะ	การทำงานอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อย่างตั้งใจและมีสติ	ผู้บริหาร และ บุคลากร
วิมังสา	สร้างความรู้ในบริบทกระบวนการต่างๆ มีการประเมินผลและปฏิบัติงานต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ผู้บริหาร และ บุคลากร